

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 14. rujna 2022.

Analiza odluke

B.G. protiv Hrvatske
br. zahtjeva 3018/20

čl. 6. stavak 1. Konvencije – pravo na pošteno suđenje
čl. 8. Konvencije – pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života

Odluka suda o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti te o susretima i druženju s drugim roditeljem temeljila se na dovoljno značajnim i dostatnim razlozima te je bila u skladu s najboljim interesom djeteta.

Odlukom o nedopuštenosti zahtjeva podnositeljice Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od 3 suca, 11. siječnja 2022. odbacio je zahtjev u kojem je ista prigovorila zbog povrede članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) te članka 8. Konvencije, ocijenivši ga očigledno neosnovanim.

U postupku odlučivanja o roditeljskoj skrbi, Županijski sud u Zadru (dalje: županijski sud) je pravomoćnim rješenjem odlučio da će petogodišnji G. živjeti sa svojim ocem A.P, dok će podnositeljica zahtjeva, majka maloljetnog G.-a, ostvarivati pravo na susrete i druženja dva puta tjedno pod nadzorom stručne osobe u prostorijama Obiteljskih centara Split i Zadar. Svoju odluku županijski sud je temeljio na nalazu Kliničkog bolničkog centra Rijeka (dalje: KBC Rijeka) kojim je utvrđeno da majka i majčina obitelj, s kojima je G. živio od rođenja, zlostavljaju dijete te je u njegovom najboljem interesu da počne živjeti s ocem čak i bez razdoblja prilagodbe. Nalaz KBC-a Rijeka bio je u skladu sa zaključcima šest drugih institucija koje su u postupku bile u direktnom kontaktu s G.-om, bilo da su izvršavale njegovu neposrednu obradu, opservaciju i/ili vještačenje. Iako je podnositeljici zahtjeva naloženo da G.-a preda ocu u roku od 15 dana, podnositeljica to nije učinila već je s njim napustila mjesto boravišta. Posljedično, protiv podnositeljice je pokrenut kazneni postupak zbog povrede djetetovih prava, neprovođenja odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i otmice djeteta. Podnositeljica zahtjeva uhićena je u Zagrebu te joj je oduzet sin i povjeren ocu s kojim od tada živi. Revizija i ustavna tužba koje je podnositeljica u međuvremenu podnijela protiv rješenja županijskog suda, odbačena je odnosno odbijena pred Vrhovnim i Ustavnim sudom.

U predmetima koji se odnose na odluke o roditeljskoj skrbi, Europski sud prvenstveno provjerava jesu li nacionalne vlasti detaljno ispitale obiteljsku situaciju i pritom vodile računa

o najboljem interesu djeteta kao temeljnom načelu ([Neulinger i Shuruk protiv Švicarske](#) [VV], stavak 139.). Konkretno, od nacionalnih vlasti se očekuje da uspostave pravednu ravnotežu između interesa djeteta i interesa roditelja, no nikad na štetu zdravlja i razvoja djeteta ([Sommerfeld protiv Njemačke](#), stavak 64.). Svjestan težine i nezahvalnosti zadatka koji se stavlja pred nacionalne sudove kada moraju odlučiti o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, kada nije moguće odrediti da živi s oba roditelja, Europski sud ne nastoji svojom odlukom zamijeniti odluku nacionalnih sudova. Naime, Europski sud prihvaća da su nacionalne vlasti načelno u boljem položaju ocijeniti dostavljene dokaze, utvrditi činjenice te odlučiti što je u najboljem interesu djeteta te pritom uživaju široku slobodu procjene ([Leonov protiv Rusije](#), stavak 72.). No Europski sud ispituje jesu li razlozi temeljem kojih su nacionalni sudovi donijeli odluku o roditeljskoj skrbi i s kojim će roditeljem dijete živjeti bili dovoljno značajni i dostatni. Dodatno, iako članak 8. Konvencije nema izričite procesne odredbe, postupak donošenja odluka mora biti pošten i osigurati dužno poštovanje prava zaštićenih tim člankom.

U svjetlu citiranih općih načela, Europski sud je prigovore podnositeljice zbog povrede prava na pošteno suđenje i prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života odlučio zajednički ispitati.

Analizirajući rješenje županijskog suda kojem je podnositeljica prigovorila zbog arbitrarnosti, Europski sud je utvrdio da je predmetno rješenje doneseno u kontradiktornom postupku u kojem je podnositeljica, zastupana po odvjetniku, mogla iznijeti sve tvrdnje u prilog svom zahtjevu. Sukladno ocjeni Europskog suda, rješenje je utemeljeno na najboljem interesu djeteta. Maloljetni G. bio je zlostavljan od strane podnositeljice zahtjeva i njezine obitelji koji su sabotirali njegov odnos s ocem, a koji se, sukladno provedenim vještačenjima u postupku, pokazao kao stabilniji roditelj. Stoga je županijski sud pravilno procijenio potrebu da se dijete što prije ukloni iz nasilnog okruženja bez pripreme ili razdoblja adaptacije jer bi protivno bilo štetno za njegovo zdravlje i daljnji razvoj.

U odnosu na prigovor podnositeljice da nacionalni sudovi nisu posebno saslušali maloljetnog G.-a u postupku, Europski sud je istaknuo da pitanje saslušanja djeteta u postupcima odlučivanja o roditeljskoj skrbi ovisi o posebnim okolnostima svakog slučaja, pri čemu treba uzeti u obzir dob i zrelost dotičnog djeteta ([Sahin protiv Njemačke](#), stavci 72.-75.). Dodatno, Europski sud je istaknuo da odluka sudova temeljena na mišljenju djeteta koje svoje želje ne može jasno izraziti jer je primjerice u sukobu lojalnosti ili pod utjecajem otuđujućeg ponašanja jednog roditelja, može biti protivna pravu na poštovanje obiteljskog života ([K.B. i drugi protiv Hrvatske](#), stavak 143.). S obzirom da je G. imao samo pet godina kada je postupak okončan pred nacionalnim sudovima te da je tijekom postupka sudjelovao u različitim stručnim procjenama u kojima je izrazio svoj stav na način koji je odgovarao njegovoj dobi i zrelosti, Europski sud je utvrdio da neprovođenje dokaza saslušanja djeteta nije utjecalo na postupak u tolikoj mjeri da bi se mogao ocijeniti kao nepoštenim.

U vezi prigovora oduzimanja maloljetnog G.-a podnositeljici, Europski sud inicijalno je istaknuo da maloljetni G. nije podnositelj zahtjeva u ovom predmetu (*a contrario* [C. protiv Hrvatske](#), stavak 56.) te da se, kako je prethodno istaknuto, njegov najbolji interes nije podudarao s interesom podnositeljice kao ni njegova procesna pozicija. Uzevši u obzir pravomoćno rješenje županijskog suda kojim je određeno da će dijete živjeti s ocem i činjenicu da je podnositeljica odbila postupiti po tom rješenju i otela maloljetnog G., kao i da je protiv

nje pokrenut kazneni postupak, radnje koje su nacionalna tijela poduzela u svrhu oduzimanja djeteta podnositeljici nisu bile nezakonite i nerazmjerne.

Konačno, u dijelu u kojem je podnositeljica prigovorila zbog nedostatnih susreta i druženja, Europski sud je istaknuo da podnositeljica može sina viđati u redovitim razmacima dva puta tjedno. Pritom, zbog činjenice da roditelji maloljetnog G. žive udaljeni 150 km, odlukom županijskog suda određeno je kompromisno rješenje sukladno kojem će se njihovi kontakti odvijati jednom tjedno u mjestu prebivališta podnositeljice i jednom tjedno u gradu gdje otac živi sa sinom. Također, sukladno hrvatskom zakonodavstvu, podnositeljica može u bilo kojem trenutku zatražiti od suda izmjenu odluke o roditeljskoj skrbi i kontaktima ako okolnosti to opravdavaju. Posljedično, Europski sud nije mogao zaključiti da podnositeljici nije osigurano djelotvorno ostvarenje prava na susrete i druženje sa sinom (*a contrario* [Gluhaković protiv Hrvatske](#), stavak 79.).

Slijedom svega navedenog, Europski sud je odbacio prigovore podnositeljice zbog povrede prava na pošteno suđenje i prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života te je zahtjev proglasio očigledno neosnovanim.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2020. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava